

Improvement Of Primary Education System On The Basis Of "Development Strategy Of New Uzbekistan"

Alijon Karimjonov

CSPU, Associate Professor of the "Methodology of Primary Education" department.

Abstract; In the article, based on the requirements of the current era, the training of highly qualified specialists, i.e. high-potential pedagogic personnel and their knowledge, skills and qualification improvement measures are reflected in the primary educational institutions. In particular, he paid great attention to the issue of achieving high-quality education based on the "Development Strategy of New Uzbekistan".

Keywords; New Uzbekistan, development, strategy, improvement, initial, system, mechanism, quality, main directions, social policy, spiritual development, universal, goals, development, private sector, results, democratic reforms, tasks.

“Янги Ўзбекистоннинг Тараққиёт Стратегияси” Асосида Бошланғич Таълим Тизимини Такомиллаштириш Давр Талаби

Алижон Каримжонов

ЧДПУ, «Бошланғич таълим методикаси» кафедраси доценти.

Аннотация; Мақолада ҳозирги давр талаблари асосида бошланғич таълим муассасаларида йуқори малакали мутахассислар яъни йуқорий салоҳиятли педагог кадрлар тайёрлаш ва уларни билим, кўникма ва малакасини ошириш чора тадбирлари ўз аксини топган. Хусусан “Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси” асосида юқори сифатли таълимга эришиш масаласига катта эътибор қаратган.

Калит сўзлар; Янг Ўзбекистон, тараққиёт, стратегия, такомиллаштириш, бошланғич, тизим, механизм, сифатли, асосий йуналишлари, ижтимоий сиёсат, маънавий тараққиёт, умумбашарий, мақсадлар, ривожлантириш, хусусий сектор, натижалар, демократик ислохотлар, вазибалор.

Мазкур Ўзбекистон Республикасининг илк ва бошланғич ёшдаги болалар ривожланишига қўйиладиган давлат талаблари Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 29 декабрдаги ПҚ-2707-сон «2017 — 2021 йилларда бошланғич таълим тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ҳамда Вазирлар

Маҳкамасининг 2017 йил 21 ноябрдаги 929-сон «Ўзбекистон Республикаси Бошланғич таълим вазирлиги тўғрисидаги низомни ҳамда Бошланғич таълим муассасалари раҳбар ва мутахассисларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш институти уставини тасдиқлаш ва ўқитувчиларни ўз устида ишлаш муаммолари ҳақида»-ги қарорга асосан бошланғич таълим педагогларини касбий салоҳиятини ҳар томонлама ривожлантириш, муассасада таълим-тарбия бериш сифат даражасини кўтариш ва юқори синфлар таълимига тайёрлаш ҳозирги “Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси” ни халқ маорифи олдига қуйилган энг долзарб муаммоларидан бири ҳисобланади.

Ўзбекистоннинг ҳозирги тараққиёт босқичидан янги бошланғич таълим тизимини амалга ошириш ва бу тизим учун юқори малакали педагоглар тайёрлаш жараёни кечмоқда. Шу жиҳатдан “Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси” асосида бошланғич таълим педагогларини тайёрлаш механизмини такомиллаштириш масаласини тадқиқ этиш долзарб бўлиб турипти. Бу уринда анашу масаланинг Тараққиёт стратегиясида вазифа сифатида қуйилиши муаммоси таҳлилига эътиборингизни тортаман.

1. Тараққиёт стратегиясида сифатли таълимни амалга ошириш вазифалари. 2022 - 2026 йилларга мўлжалланган “Янги Ўзбекистон тараққиёт стратегияси” нинг асосий йуналишларини қуйидагила ташкил этиш мумкин:

- 1) инсон кадрини юксалтириш ва эркин фуқаролик жамъиятини янада ривожлантириш орқали халқпарвар давлат барпо этиш;
- 2) мамлакатимизда адолат ва конун устуворлиги тамоилларини тараққиётнинг энг асосий ва зарур шартига айлантириш;
- 3) миллий иқтисодиётни жадал ривожлантириш ва юқори усиш суръатларини таъминлаш;
- 4) адолатли ижтимоий сиёсат юритиш, инсон капиталини ривожлантириш;
- 5) маънавий тараққиётни таъминлаш ва соҳани янги босқичга олиб чиқиш;
- 6) миллий манфаатлардан келиб чиққан ҳолда умумийбашарий муаммоларга йондашиш;
- 7) мамлакатимиз хафсизлигини ва мудофаа салоҳиятини кучайтириш, очиқ прагматик ва фаъол ташқи сиёсат олиб бориш.¹

Эътибор берилса, ушбу етти йуналишдан иборат булган Тараққиёт стратегиясида сифатли таълимга эришиш тўртинчи йуланишда вазифалар қуйилган. Айни пайтга, ҳар бир йуналишда *мақсадлар* белгиланган. Бу йуналишда сифатли таълимга эришишнинг ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий ва педагогик вазифалари ҳамда асослари белгилангилени таъкидлаш жойиз. Шу жиҳатдан сифатли таълимга эришиш учун икки вазифа қуйидагича белгиланган ва уни амалга ошириш бошланғич таълим жараёнини ривожлантириш асосларини идрок этиш имконини беради:

а) адолатли ижтимоий сиёсат йуритиш - бунда инсон кадрланадигон таълим ва тиббиёт хизматини амалга ошириш;

¹ Каранг: Ўзбекистон Республика Президентининг 2022 йил 28 январдаги “2022-2026 йилларга мўлжалланган янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармони. // “Янги Ўзбекистон” газетаси 2022 йил 1 феврал сони.

б) инсон капиталини ривожлантириш - бунда шахсининг ақлий имкониятларини ривожлантириш ва инсон ақлу воситасидан юзага келадигон ихтиролар, кашфиётлар ҳамда технологиялардан фойдаланиш.

Буларнинг барчаси Тараққиёт стратегиясида таълим тизимида, шунингдек, бошланғич таълим тизимида сифатли таълимга эришиш асосларини белгилайди.

2. *Тараққиёт стратегияси асосида бошланғич таълим муассасаси педагогларини дунёвий билимларга эришиш ва тайёрлаш масаласи.* Тараққиёт стратегиямизда барча соҳалар қаторида бошланғич таълим муассасаларини ривожлантириш ва уларни юқори малакали педагоглар билан таъминлаш вазифалари ҳам қуйилган. Бу уринда Тараққиёт стратегиясида бошланғич таълим тизимини ривожлантириш буйича белгиланган мақсадларни англаб олиш керак бўлади.

Этибор берилса, Тараққиёт стратегиямизда бошланғич таълимда юқори сифатли таълимга эришиш буйича энг муҳим вазифалар белгиланган. Буларнинг барчаси бошланғич таълимда яқин беш йилда муҳим узгаришлар бўлишини кўрсатади. Шунингдек, бу борада амалга ошириладиган ишларнинг самарадорлигига эришиш тақоза этилади.

3. *Тараққиёт стратегияси асосида бошланғич таълим муассасаларини ривожлантиришдан кутиладигон натижалар.* Тараққиёт стратегияси асосида бошланғич таълим муассасаларини ривожлантиришдан кутиладигон натижаларини идрок этиш бу борадаги вазифаларни жамбоят миқёсида қутилган даражада ижросини таъминлаш учун асос бўлади. Мазкур масалада Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг “Янги Ўзбекистон Тараққиёт стратегияси асосида демократик ислохотла йулини қатъий давом эттирамиз” дастури нутқидан қуйидаги қайд этилган:

“1) Бугунги ва эртанги кунимизни, ёшларимиз тақдирини ҳал қиладигон юксак малакали муаллим ва мураббилар, профессор-ўқитувчилар, ҳақиқий зиёлилар керак;

а) Бу борада аввало, бошланғич тизимини урта махсус мактаб таълими билан уйғунлаштириш орқали болаларимизни мактабга тайёрлаш сифатини янада яхшилаيمиз;

б) Мамалакатимизнинг ҳама ҳудудларида талабга жавоб берадиган янги –янги замонавий бошланғич таълим муассасалари барпо этилади;

в) Мазкур бошланғич таълим тизимидаги 160 минг нафардан зиёд педагогларнинг малакаси оширилади”.

Диққат қилинса, бу уринда бошланғич таълим тизимини Тараққиёт стратегияси асосида ривожлантиришдан кутиладигон натижалар туғрисида аниқ тасаввур беринглар. Шу жиҳатдан Тараққиёт стратегиясининг “*Инсон кадрини улуглаш ва фаол маҳалла йили “Давлат дастурида* 2022 йилда бошланғич таълим тизимида бу вазифаларини амалга ошириш белгиланган:

Шундай қилиб “Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси” асосида юқори сифатли таълимга эришиш масаласида 2022 - 2026 йилларга таълим тизими буйича, жумладан, бошланғич тизимига доир вазифалар, сифатли таълимга эришиш механизмлари ва

улардан кутиладиган натижаларни идрок этиш муҳим аҳамиятга эга.

Эътибор беринг:

Адабиётлар;

1. Қаранг: Ўзбекистон Республика Президентининг 2022 йил 28 январдаги “2022-2026 йилларга мужалланган янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тугрисида”ги Фармони.//”Янги Ўзбекистон” газетаси 2022 йил 1-феврал сони.
2. Қаранг: Ўзбек педагогик энскилопедияси. 2-жилд.-Т.,2016
3. Каримжонов А.,Очилов Ф. Бошланғич таълимда таълим-тарбия муаммолари. Ташкент 2020.
4. Каримжонов А. Педагогик тизимини бошқариш асослари. Ўқув кулланма. Ташкент Нафис. 2008 .
5. Каримжонов А.,Каримжонова Д.А. “Ўқув муассасаларида меъёрий
6. хужжатларни юритиш” Тошкент “ФИРДАВС” 2020
7. Каримжонов А.,Каримжонова Д.А. “Бозй ва инкишофи нутқ” дар таълими
8. савод. Тошкент. “Ишонч-ҳамкор” 2021.